

KAKO LEP IN ZANIMIV JE TRST

V četrtek, 30. januarja smo obiskali Trst. Za vodenje po Trstu se je prijazno odzvala prof. Majda Jančar. Trst smo resda obiskali že neštetokrat, žal pa površno, zato smo želeli spoznati njegovo preteklost na sprehodu po ulicah, trgih, med številnimi palačami; se spomniti pomembnih osebnosti, ki so pustili pečat v mestu.

Gospa Jančar nam je najprej podala kratek pregled zgodovine mesta. Zаметki segajo v čas gradišč (kašteli), sledijo si: vladavina Rima (kolonija; rimsko gledališče, bazilika...), Bizanca, Benetk, končna prelomnica 1372 – Habsburžani, s krajšim Napoleonovim obdobjem, do konca prve svetovne vojne, sledi italijanska zasedba (do 1943), nemška do prihoda enot NOV (1. maj 1945, 40 dni), zavezniška vojaška uprava, STO (cona A in B9), londonski memorandum 1954 – Trst spet pod Italijo...

Izstopili smo na obali in se podali na **Trg Venezia** (Beneški Trg). Postali smo ob kipu Maksimiljana, mlajšega brata Franca Jožefa , ki je trstu podaril eno izmed največjih znamenitosti, to je grad Miramar. Okrog trga se vrstijo številne palače. Med najuglednejše spada palača Muzej Rivoltella. Njen zadnji lastnik je bil Pasquale Rivoltella, veletrgovec, podjetnik, ljubitelj umetnosti, dobrotnik; vizionar, ki je podprl za Trst pomembno izgradnjo Sueškega prekopa. Svojo palačo je oporočno podaril Trstu, z željo, da postane odprta za vse meščane. Nato smo obiskali **palačo Sartorio**, ki je ravno tako zapuščina ugledne lastnice Anne Segro Sartorio (1947). Izdelali so popis inventarja - pohištva, premetov... in čez 200 slik slikarja Tiepola. To je še danes očarljiva, elegantna meščanska palača, ki ponuja na ogled skoraj nedotaknjeno: plesno dvorano, knjižnice, dnevne sobe, jedilnico, spalnice, veliko kuhinjo... in nam tako prikazuje primer življenja bogatih v 19. oz. polovici 20.stol. V palači so tudi »na varno spravljene« (pred 2. svetovno vojno) dragocene slike iz obalnih slovenskih mest in iz Istre. **Pot smo nadaljevali do Piazza Unita (Veliki trg)**, ki spada med največje trge v Evropi. Na široko se odpira s pogledom na morje in **pomol San Marco (Audace)**. Trg s kopne strani zapira **mogočna občinska stavba**, ki je med drugim znana po stolpu z uro in zvonom po katerem bijeta **Mihec in Jakec**. Na levi in desni strani se vrstijo številne imenitne palače: Deželna, Vladna palača, Stratti... Na trgu

stoji mogočen vodnjak 4 celin (Avstralije še niso poznali) in baročni spomenik Karla VI., ki je 1719 proglasil Trst za prosto luko, kar je omogočilo hiter razvoj in širitev celega mesta. Na Trgu v gostišču Locanda grande je bila 1861 ustanovljena **Slavjanska narodna čitalnica**, prva slovanska čitalnica v avstrijskem cesarstvu. Spomnili smo se tudi mecena slovenskih razsvetljencev **Žiga Zoisa, ki se je rodil v bližini**. Mesto je na rojstno hišo 2019 postavilo spominsko ploščo.

Sledil je obvezni odmor za kavico. Saj je Trst prestolnica kave!

Po krajšem odmoru smo se povzpeli na **grič sv. Justa**, kjer se je vse začelo. Gradišče. Postopna gradnja hiš na pobočju. Obzidje. Mestna vrata. In tako do morja v tisočih let. In **stolnica** – katedrala sv. Justa - na vrhu: zgrajena s spajanjem dveh bazilik. Pročelje popestri rozeta iz kraškega kamna. Tudi druga pročelja blažijo rimske izkopanine. V cerkvi lahko vsak kamen pove svojo zgodbo. Stebri jo delijo na pet ladij. Apsidi krasijo čudoviti mozaiki. Zakladnico zapira rešetka, ki so jo skovali kroparski kovači. Pri spustu smo lahko videli ohranjene dele **rimskega gledališča**. Obiskali smo tudi **Veliki kanal**, ki omogoča manjšim plovilom dostop skoraj do središča mesta. In znameniti **Ponterosso!** Razen cerkve sv. Antona stoji ob v bližini tudi srbska pravoslavna cerkev. Naš obisk Trsta smo zaključili pri **Narodnem domu**. Zgrajen je bil po načrtih Maksa Fabianija leta 1904. **V svojem času je pričal o gospodarski in kulturni moči Slovencev v Trstu**. Žal je po prihodu Italije postal žrtev fašistov, ki so ga zažgali.

Toliko o nekaterih zanimivostih Trsta, ki nas vedno znova prevzame.

Hvala gospe Majdi Jančar, ki je celotno predstavljanje mesta **ovila v številne življenjske zgodbe, legende, pripovedke. HVALA JI ZA VSE!**

G.M.